

SIGNALLINAN

NR 11 SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING

Januari 2004

Pris 40 kr

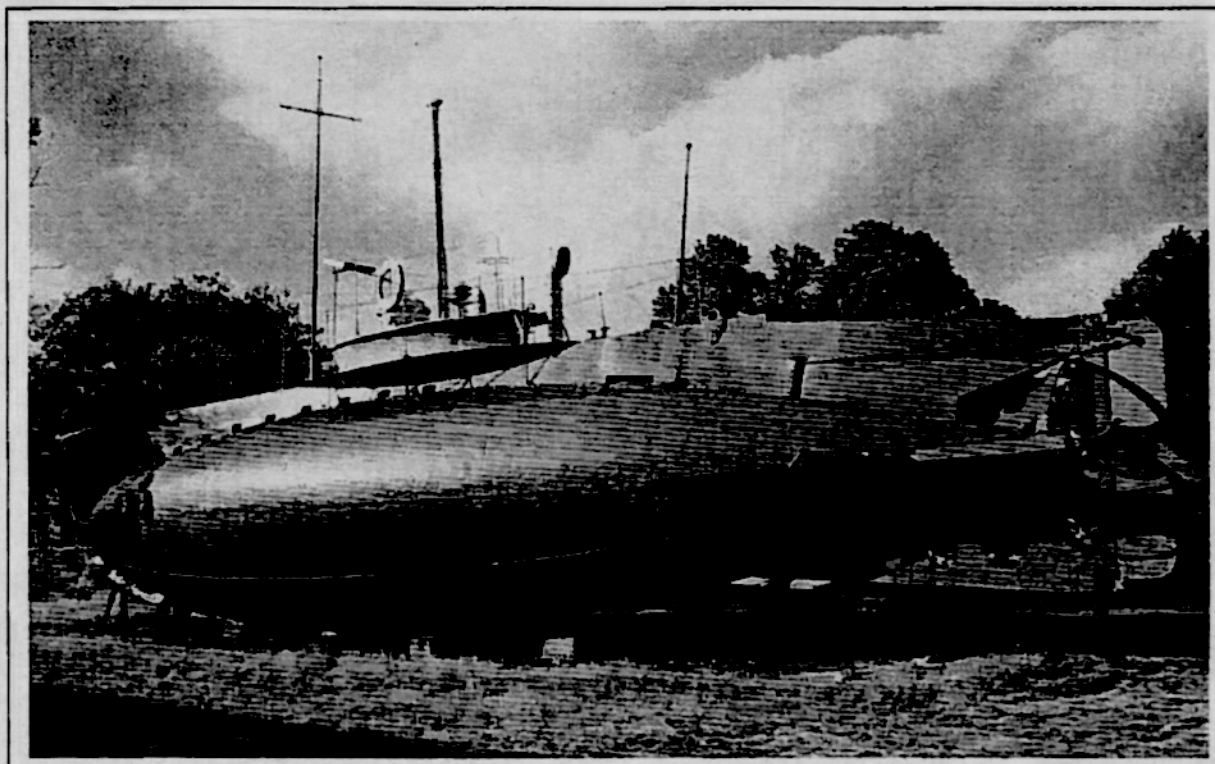

Foto: Putte Hallberg

Hajen 1. Sveriges första ubåt, konstruerad av Carl Richson. Sjösatt 1904, uttrangerad 1922

Innehållsförteckning:

Dykarledaren 2004

Styrelsens årsberättelse 2002

Styrelsens årsberättelse 2003

Julkort 2003

SDHF i Historical Diving TIMES

SDHF fick en julklapp 2002

Nya böcker till försäljning

Dykarveteraner firade Dennis Österlund

Inspektion av räddningsklockan Svea

Dykerihistorisk helg i Stockholm 2002

Upprop om e-postadresser

Rebreathermöte på Dyktankhuset

Dansk Dykkehistorisk Selskap

Inför svenska ubåtsvapnets 100-årsjubileum

ISSN 1650-4690

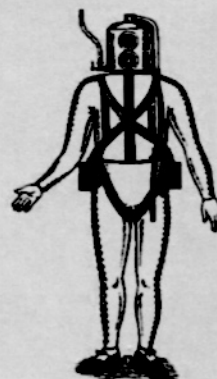
SIGNALLINAN

Omslagsbild: Hajen 1, Sveriges första ubåt. Konstruktör Carl Richson. Levererad av Örlogsvarvet i Stockholm 1904. Längd 21,6 m, bredd 3,6 m. 107/127 ton. Maskineri 200 hk fotogenmotor för laddning. Elektromotor kopplad direkt till propelleraxeln. Fart ytläge 8 kn, u-läge 6,5 kn. Besättning 8-12 man. Max konstruktionsdykdjup 40 m. Beväpning 1 st 45 cm bogtub. (Bilden, som är tagen i början av 70-talet, publiceras med tillstånd från fotografen Putte Hallberg, Helsingborg)

Uppgifter från: G Halldin Från Hajen 1904 till Hajen 1954, Kockums Mekaniska Verkstads AB i Malmö.

Styrelsen

Hans Örnhagen, ordförande	0709 277026
Steven Eriksson, vice ordförande	0703 743951
Bert Westenberg, föremålsansvarig	0708 147691
Lars Gustafsson, klubbmästare och kassör	0705 950536
Carl Wern, sekreterare	0703 026606
Thomas Brzokoupil, ledamot	0709 584131
Robert Hjalte, ledamot	0708 197351
Jaana Joandi, ledamot	0702 292960

Hedersmedlemmar

Bo Cassel, 1998
Anders Muren, 1999 † 2001
Ingvar Elvström, 2000 † 2000
Bengt Börjesson, 2001

SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING, SDHF

Medlemsavgift 2004, 200 kr insättes på pg 4400251-7

Kontaktadress: c/o Lars Gustafsson, Ejdervägen 31, 141 72 Segeltorp

Sponsormedlemmar:

Dyfo Systems, Onsala
GDA / H T T, Göteborg
Interspiro, Lidingö
Poseidon, Göteborg

Sjöhistoriska museet, Stockholm
Svenska Sportdykarförbundet
Viking Trelleborg AB, Ystad

Hyperbaric Treatment Technology

Hägelvädersgatan 5 • SE-418 34 Göteborg, Sweden • Tel +46 (0)31 54 98 00 • Fax +46 (0)31 54 98 10 • E-mail: info@nit.necton.se

SJÖHISTORISKA MUSEET

ÖPPET DAGLIGEN KL 10-17

Telefon/fax: 08/ 519 549 00, fax 08/ 519 549 49.
Informationstelefonsvare: 08- 519 549 70

www.sshm.se/sjohistoriska

Dykarledaren våren 2004

Året 2003 försvann utan ett enda nummer av Signallinan. Vi har ingen redaktör i och med att Millis flyttat utomlands. Tack Millis för det flotta nummer 10 (oktober 2002) Du gjorde och lycka till i USA. Vi skall nu försöka åstadkomma en tidning med lite lägre målsättning eftersom vi inser att en tidning är nödvändig för att hålla ihop föreningen och informera medlemmarna samtidigt som vi inser att ingen för närvarande har den tid som behövs för att göra en så elegant tidning som Millis gjorde. Vi är självklart tacksamma för alla bidrag som vi kan få. Kontakta mig så kan vi komma överens om i vilken form vi bäst kan ta emot Ditt bidrag. Ett enkelt e-brev eller diskett i kuvert räcker bra.

För att på enklaste sätt kunna nå medlemmarna vill vi kunna använda e-post. Tyvärr har vi inte ett bra adressregister på era e-postadresser. Får jag föreslå att ni sänder ett enkelt e-brev till vår sekreterare Carl Wern med ärenderaden "SDHF medlem" så kommer Carl att uppdatera registret så att ni kan få del av de nyhetsbrev vi planerar att sända ut i framtiden. För detaljer se annan plats i tidningen.

Om nu tidningen inte varit så aktiv så har väl övriga aktiviteter på Dyktankhuset varit dess då livligare. För en redogörelse se styrelsens årsberättelse 2003 på annan plats i tidningen.

När jag skriver detta i mitten av januari 2004 kan jag bara med sorgsenhet konstatera att min ledare för nummer 1 av Signallinan 2003 aldrig blev tryckt. Kanske lika bra det, eftersom jag med stor optimism skrev om den möjlighet till arvodering av guider för öppet-hållande, som vi då diskuterade. Optimismen varade över årsmötet, men när vi skulle sätta planerna i verket till sommaren så hade budgetläget ändrats för Vasamuseet och några pengar blev det aldrig. Jag kan bara beklaga att vi kanske från föreningens sida var för optimistiska och släppte informationen för tidigt, men vi tyckte att vi hade ett informationsbehov i samband med årsmötet i mars. Vi får se hur framtiden utvecklar sig.

Förra året hade vi ett Nordiskt dykerihistoriskt möte (Se artikel på annan plats). Nu pågår planeringen av ett besök av styrelsemedlem-

mar från Historical Diving Society, London i maj. Vad det kommer att innehålla vet vi inte, men vi hoppas få höra föredrag och att kunna lära av varandra. Vid årsmötet hoppas vi kunna presentera programmet. De olika föreningarna har lite olika profil och aktiviteter. I nästa nummer av Signallinan hoppas vi kunna redovisa ett utförligt reportage från mötet.

Jag hoppas att många får tillfälle att komma till årsmötet den 13 mars. Har vi tur så har våren kanske hunnit en bit på väg och det är varmt och gott i huset även om detta inte brukar vara något problem när vi fyller huset med aktivitet. Programmet kommer att, förutom årsmötesförhandlingarna, innehålla presentation av rebreathermötet och en matbit.

Det gläder mig att konstatera att intresset för dykerihistoria ökar runt om i världen. Ubåtarna är nu lite över 100 år gamla och ubåtsvapen i USA och England har redan firat sina jubileer. I Sverige, som hade en ubåtskonstruktör Thorsten Nordenfelt, som sålde ubåtar till Turkiet redan i slutet av 1880-talet, fick inte något ubåtsvapen förrän 1904 då Hajen (se omslaget) togs i bruk. Detta betyder att år 2004 blir ett stort år för Dyktankhuset. Vi hoppas att kunna hålla öppet för alla som kommer till jubileet, som avses firas i augusti 2004. Jag räknar med att många av er ställer upp och visar vårt Dyktankhus, som ju faktiskt kom till för att tjäna ubåtarnas behov i första hand.

Välkommen till ett nytt år med dykerihistoria

Hans Örnham

Välkommen till arbetskvällarna i dyktankhuset, tredje tisdagen i varje månad kl 18:30

Februari 15:e

Mars 15:e

April 19:e

Maj 17:e

Juni 21:e

Styrelseberättelse för Svensk Dykerihistorisk Förening år 2002.

Styrelsen har under året bestått av:

Hans Örnhammar, ordförande
Steven Eriksson, vice ordförande
Bert Westenberg, föremålsansvarig
Lars Gustafsson, klubbmästare och kassör
Lennart Kattel, sekreterare
Thomas Brzokoupil, ledamot
Robert Hjalte, ledamot
Jaan Joandi, ledamot

Hedersmedlemmar:

Bo Cassel, 1998
Anders Muren, 1999 Död 2001
Ingvar Elvström, 2000 Död 2000
Bengt Börjesson, 2001

Aktivitetsredovisning

Föreningen bestod år 2002 av mer än 300 registrerade medlemmar varav ca 2/3 betalat avgiften för 2002.

Under året har vi haft 31 öppettid dagar och 9 specialvisningar, vilket innebär att antalet besökande varit 416 vuxna och 80 barn. För en mer detaljerad redovisning se Klubbmästarens redovisning vid årsmötet och i tidningen Signallinan.

För ekonomisk redovisning av årets aktiviteter hänvisas till Kassörens redovisning vid årsmöte och i tidningen Signallinan.

Årsmöte avhölls 02-03-16 och höstmötet genomfördes som en filmafton 02-11-16 då vi bland annat såg Bengt Börjessons film "Svampdykare"

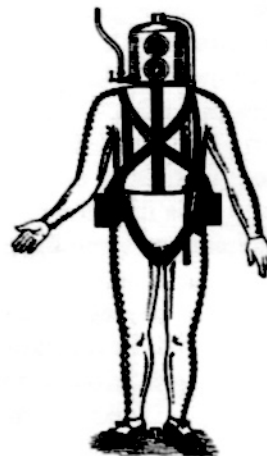
Problemet att finna frivilliga som har möjlighet att ställa upp och hålla Tankhuset öppet förblir vårt största bekymmer. Olika typer av lösningar har provats men ingen verkar fungera riktigt. Genom närmandet till Vasamuseet har det öppnats en möjlighet att betala personer som håller öppet. För detaljer se separat redovisning i Signallinan. Detta kommer att diskuteras vid årsmötet 2003.

Styrelsemöten har hållits

020110, 020827

Arbetskvällar

En liten trogen skara har samlats tredje tisdagen de flesta av årets månader. Renoveringsarbeten har ännu inte kommit igång, men det mest angelägna, ett stativ för lilla kammaren har tillverkats av Nagamon Andersson och Lennart Kattel för att gjutas på plats.

Tyvärr hann vi inte göra gjutningen innan frosten kom.

Sista arbetskvällen 17/12 ägnade sekreteraren och ordföranden åt glögg och samkväm

Specialvisningar och arrangemang för andra

FM dykskol	0206
Yrkesmedicin Göteborg	0216
Aquasport dyksällskap	0218
Röjdykdiv dyk.led.sem	0305
Örlogsberga segelsällskap	0317
Gävle dykarskola	0323
DK Samantha	0526
Klass NV3b Haninge	0531
Stockholm 750 år	0603 - 06
Skeppsholmsdagen	0914
Östermalms "byalag"	1009
KTH DK + DK Tumlaren	1106
Norrlandsdykare	1203

Signallinan

Tyvärr har bara ett nummer kommit ut men det var ett nummer med gott innehåll och ny layout. Millis Keegan har stått för årets nummer av Signallinan har intresse av att bli ansvarig redaktör, och vi önskar henne lycka till inför nya nummer av Signallinan.

Maritima Skeppsholmen

Vi håller fortfarande kontakt med organisationen Maritima Skeppsholmen. Hans Kalla och Lennart Kattel har skött kontakterna. Evenemang i samarbete med Maritima Skeppsholmen var under året Firandet av Stockholm 750 år, vilket innebär att vi höll öppet även under veckodagar i vecka 23 samt höll Dykerihistorisk dag under Skeppsholmsdagen 14/9.

Nya föremål

Under året har "nya" föremål och böcker, både civila och militära deponerats vid och skänkts till Dyktankhuset. AT tryckeri har genom gåva av förvaringshyllor till förrådet gjort det möjligt att röja och på bättre sätt förvara det vi får.

Böcker till försäljning

Under året har två böcker med dykerihistoriskt intressant material presenterats för SDHF.

U 3503 av Lennart Lindberg. Författaren beskriver bärgningen av den tyska ubåten med snorkel som sedan kom att leda till ett tekniksprång vid utveckling av svenska ubåtar.

Föreningens medlemmar hade glädjen att redan 2001 lyssna på författaren i samband med ett föredrag på Dyktankhuset. 160 sid. 200:-

Best på bunnen, NUI genom 25 år av Odd Pedersen. Boken beskriver tillkomst och de 25 första åren av Norsk Undervanns Institut, Bergen, som sedan blev NUTEC för att återigen bli NUI men nu som Norsk undervannsintervensjon 130 sid. 200:-

Kontakter med andra dykerihistoriska föreningar.

Danmark

Vi har under året utbytt medlemstidningar och planering för en Nordisk Dykerihistorisk helg 2003 har gjorts.

Norge

Den norska föreningen har fått exemplar av Signallinan och i samband med ordförandes besök i Norge och samtal med den norska föreningens ordförande initierades planerna på en Nordisk Dykerihistorisk helg

Italien

Vi har under året utbytt medlemstidningar.

England

Efter beslut vid årsmötet ansökte vi om, och fick beviljat, en adjungering till Historical Diving Society. Ett manuskript som beskriver SDHF tillblivelse och vårt Dyktankhus med samlingar har skrivits och är sänt till HDS tidning The Historical Diver för publicering under 2003.

Med tack för förtroendet

Hans Örnhammar För SDHF styrelse

Styrelseberättelse för Svensk Dykerihistorisk Förening år 2003.

Styrelsen har under året bestått av:

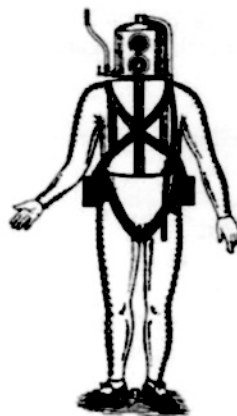
Hans Örnhammar, ordförande
Steven Eriksson, vice ordförande
Bert Westenberg, föremålsansvarig
Lars Gustafsson, klubbmästare och kassör
Lennart Kattel, Carl Wern (efter årsmötet)
sekreterare
Thomas Brzokoupil, ledamot
Robert Hjälte, ledamot
Jaan Joandi, ledamot

Hedersmedlemmar:

Bo Cassel, 1998
Anders Muren, 1999 † 2001
Ingvar Elvström, 2000 † 2000
Bengt Börjesson, 2001

Aktivitetsredovisning

Föreningen bestod år 2003 av 282 registrerade medlemmar varav 188 betalat avgiften för 2003. Under året har vi haft 20 öppetdagar och 7 specialvisningar förutom de specialarrangemang som redovisas separat

För en mer detaljerad redovisning hänvisas till Klubbmästarens redovisning i samband med årsmötet.

Årsmöte avhölls 03-03-16 och höstmötet genomfördes som en föredragsafton 03-11-15 då vi lyssnade till Johan Candert historien om hur DC-3an hittades.

Problemet att finna frivilliga som har möjlighet att ställa upp och hålla Tankhuset öppet förblir vårt största bekymmer. Olika typer av lösningar har provats, men ingen verkar fungera riktigt. Möjligheten att Vasamuseet skulle kunna arvoda personer för öppethållande gick i stöpet då det visade sig att när vi skulle sätta planen i verket meddelade Vasamuseet att deras ekonomi försämrats kraftigt och inte längre medgav denna möjlighet till stöd. Mer om detta i samband med årsmötet.

Styrelsemöten har hållits

2003-02-18, 2003-04-15 samt 2003-08-24

Arbetskvällar

En liten trogen skara har samlats tredje tisdagen de flesta av årets månader. Renoveringsarbeten har ännu inte kommit igång riktigt, men det mest angelägna, ett stativ för lilla kammaren har gjutits och kammaren står nu på plats med en figursydd presenning som skydd för regn och snö. Utan Lennart Kattels kunskaper och entusiasm hade detta inte kunnat genomföras.

Vi har också inspekterat ubåtsräddningsklockan och funnit att den är "plundrad" på det mesta av armatur och inredning. Med lite hjälp från marinen borde det gå att finna luftmotor till vinschen samt lämpliga ventiler och manometrar. Åke Sundkvist har lovat försöka att hjälpa till med detta.

Sista arbetskvällen 16/12 ägnade klubbmästare och sekreterare åt glögg och samkväm. Nästa gång hoppas vi det blir fler deltagare.

Specialvisningar och arrangemang för andra

01-15 Dan Warkander US Navy
01-21 Rapps dyktjänst
02-26 Pharmacia dyksektion
03-07 Trelleborg AB
03-22 Sukeltajan Monilma, Finsk dyktidning
05-21 Föreningen Ub-vapnet 100 år samt plan.möte för jubileum 2004
12-13 Västerås SDK Molusca

Nordisk Dykerihistorisk helg

Medlemmar från Norges och Danmarks dykerihistoriska föreningar besökte Dyktankhuset 14 - 16 februari då ett program med besök och kransnedläggning vid Arne Zetterströms grav, studiebesök vid DNC, Interspiro och Vasamuseet ingick förutom ett samkväm med filmvisning på hotell LogInn (ett hotell inrett ombord på gamla norska

hurtigruttfärjan MS/ Prinsessan Märtha) och en middag på Dyktankhuset för de 24 deltagarna.

Rebreathermöte

Carl Wern, Åke Larsson m.fl ordnade 2003-09-06 ett möte för rebreatherentusiaster. Mötet samlade 35 personer och alla fick sitt lystmäte avseende gamla och nya rebreathers tillfredsställt. Efter föredrag genomfördes en fotografering och filmning av rebreathers varefter måltid arrangerad av vår klubbmästare och samvaro vidtog. En heldag

Dykerihistorisk dag (Skeppsholmsdagen)

2003-09-13

Enligt tradition genomfördes under Skeppsholmsdagen på och avklädning av tungdykare utanför Dyktankhuset. Verksamheten tilldrog sig intresse, men vi upplever inte att vårt arrangemang är en del i Skeppsholmdagen trots att det finns "färjor" som förmedlar passagerare.

Besök av Norsk Baromedisinsk Forening.

2003-09-27

Ryktet om Dyktankhuset som en trevlig lokal för samkväm spred sig i Norge efter den nordiska dykerihistoriska helgen vilket fick till följd att även Norsk Baromedisinsk Forening ville besöka Dyktankhuset och inta måltid i samband med deras besök i Stockholm i september. Genom klubbmästarens försorg intogs cateringmat och diskuterades dykerimedisinsk historia i en grupp på 20 personer.

Signallinan

Tyvärr blev året 2003 utan något nummer. Vi lovar att försöka bättra oss. Svårigheten är som alltid att hitta den person som har tid att göra det omfattande arbete som behövs för att åstadkomma något som är värt att publicera. Med fler bidrag i form av texter, tips och bilder i elektronisk form från medlemmarna blir det naturligtvis enklare.

Hemsidan

Hemsidan har ännu inte fått sin lösning, men ett förslag från Robert Hjalte föreligger. Genom nye sekreteraren Carl Wern försorg har vi fått ett "massmailsystem", vilket innebär att vi enkelt och billigt kan nå medlemmar med e-postadress. Detta prövades första gången i samband med kallelse till årets sista arbetskväll "Glöggen". Andra tillfället skall bli den nyårshälsning som bland annat innehåller denna styrelsens årsrapport.

Maritima Skeppsholmen

Vi håller fortfarande kontakt med organisationen Maritima Skeppsholmen. Lennart Kattel har skött kontakterna. Evenemang i samarbete med Maritima Skeppsholmen var under året Skeppsholmsdagen i september.

Nya föremål

Under året har "nya" föremål och böcker, både civila och militära deponerats vid och skänkts till Dyktankhuset.

Böcker till försäljning

Under året har vi fått två tillskott av böcker som vi kan sälja. Claes Lindemarks bok om "Nya varvets dyktank" samt Odd Pedersen "Best på bunnen" en bok om 25 års verksamhet vid Norges största dykerilaboratorium NUI i Bergen.

Kontakter med andra dykerihistoriska föreningar.

Danmark

Vi har under året fått exemplar av deras medlemstidning och Danmark deltog med 3 deltagare i Nordisk Dykerihistorisk helg 2003.

Norge

Norge deltog med 7 deltagare i Nordisk Dykerihistorisk helg

Italien

Vi har under året utbytt medlemstidningar.

England

Artikel om Dyktankhuset har varit publicerad i HDS tidning The Historical Diver 2003, se bilaga. Bo Cassel och Lars Gustafsson har under året arbetat med ett förord till en artikel om Mårten Triewaldt i samma tidning. Planering för ett besök på Dyktankhuset av HDS styrelse har pågått. Trolig tidpunkt maj 2004.

Med tack för förtroendet
Hans Örnham
För SDHF styrelse

SDHF FICK ETT VACKERT JULKORT 2003

Dear HDS friends,

Christmas and New Years eve is nearing.

Christmas is the time to spend together with family and friends, enjoying their company thinking about the Christmas thought. Soon it is followed by new years eve.

This year, new years eve has a special meaning to us: Renewal. That is why we chose this card: The old Bickers helmet at the front represents a passed era of glory and heroism. The new Dutch Diving Helmeus helmet at the back represents the future. A new way of diving, opening the underwater world for everybody! So, this helmet is not only for collectors but also for diving resorts, diving clubs and other water related activities. This helmet offers lots of new possibilities. Please take a virtual dive to:

www.dutchdivinghelmeus.com
www.divingheritage.com

We wish you Merry Christmas and a wonderful new year

HDS member Kets, Maria and Alex de Jonge

SDHF i Historical Diving TIMES sommaren 2003

The Historical Diving TIMES är organ för The Historical Diving Society. Med undantag för smärre stavfel och att en bildtext, som hörde till en bild man inte använde, har kommit in under fel bild så är det trevligt att vårt Dyktankhus blivit känt i världen. Representanter för HDS styrelse kommer på besök i maj 2004.

Welcome to the SDHF

This is our first chance to extend a welcome to the Svensk Dykerhistorisk Förening in Sweden, who have now been affiliated with the Historical Diving Society for almost a year. In this article its president Hans Örnhagen explains the origins of the Society formed after a group of diving historians had gathered together to save a very historic building from being demolished. *HDTimes* have little doubt we shall hear a lot more about these enthusiasts and that members will soon be taking up their offer to visit their historic headquarters.

SVENSK DYKERHISTORISK FÖRENING (SDHF) is the official name of the Swedish Historical Diving Society which, from June 2002, has been affiliated to the HDS. Founded in 1979, it came into existence as a result of an emergency situation, arising after the Swedish Navy moved their experimental diving facility to a new building at Hårsfjärden, leaving their old building at Djurgården in the centre of Stockholm listed for demolition.

However, this was not any old building. The first electro-welded pressure chamber had

been housed there from 1934, and it had been the workplace of Arne Zetterström, the first man to use hydrogen-oxygen mixes in deep offshore diving and other pioneers of modern diving.

Consequently, on May 29, 1979 the SDHF was born, with the primary aim of turning it into a diving museum, the added incentive being that it was near to where the (then) new *Vasa* museum was to be built in central Stockholm. The main problem was that the authorities had earmarked the area for recreation.

There had already been unsuccessful attempts to save the main pressure chamber for use

To the left is Hans Örnhagen talking to Rolf Jansson, a mine clearance diver in the early fifties and the donor of the 1950 *Agua Iron bed Scriba* hanging on the wall behind.

by the growing sports diving community in western Sweden. A appeal was launched by VIP'S with links to the diving community, including Åsiders Franzen the historian who found *Vasa*, Per Edvin Fälling, the diving supervisor during its subsequent salvage and Carl Magnus Hesser, professor in diving medicine at Karolinska Institutet. Newspapers began spreading the message and the Society was subsequently given two years to show that the idea was viable enough to warrant further support.

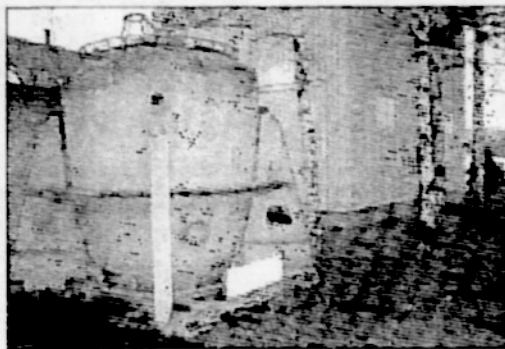
The *Vasa* museum opened in 1990, but it was to be another 10 years before the original navy experimental laboratory could open its doors to the public.

Centred around the 6m/20ft escape training tank and vertical compression chamber, used for wet dives to a maximum of 100m/324ft, the two and half storey building is now

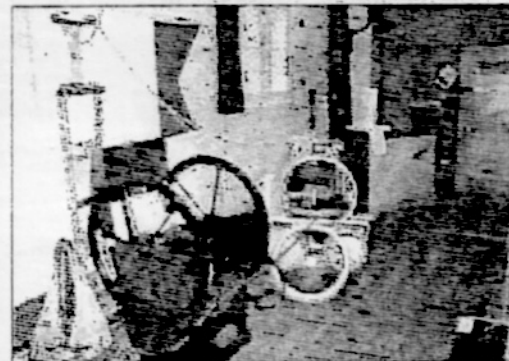
filled with professional and recreational diving gear dating back 50 years or more. All that is missing, is an example of the helmet and dry suit designed by Swedish naval architect A. L. Fahnehjelm in 1839 (see logo). If any HDS members can help, please contact the Society.

Among more recent exhibits is the mini-submarine built in the late 1960s by Håkan Lans, the entrepreneur and inventor of the computer mouse, computer colour graphics and a GPS based navigation system. Shortly to go on display is a water jet propelled ROV, built for the Swedish navy in the 1950s. Designed for a mine clearance project, its ultrasound pingers and navigation aids were such new technology at that time that there was a continued uncertainty over its location.

Today, society members take turns at running the mu-

The museum with the McCann submarine rescue bell

The entrance and some of the valuable items in the museum. Håkan Lans's mini-submarine, Doppingen, a 2-cylinder pump and in the lower left corner a 1-cylinder pump.

seum, the aim being to keep it open weekends and offer guided tours in the summer. If in Stockholm, contact Lars Gustafsson on telephone 08-

To the left a Swedish Carlsson and to the right a Siebe Gorman helmet, on display beside the lower part of the escape training tank.

HDS en FRANCE is formed

Congratulations on the formation of the *Histoire du Développement Subaquatique en France* - a clever play on words to keep in with the now world wide HDS acronym originated by the society in 1990. A non-profit making organisation, its inaugural meeting was held at the end of 2002, during the Antibes underwater film festival. The president/chairman is Maurice Braud and there are two vice presidents, Pierre-Yves le Bigot and Phillippe Rousseau, a well known visitor and speaker to those of us on the other side of La Manche. The secretary is Gérard Loidon and the treasurer, Maurice Raphael. Even without widespread advertising outside of the historical diving community, the HDS en France almost immediately acquired some fifty two members. The organisation will be publishing its own French language magazine, *HDS France*, though your own *HDTimes* will be keeping its readers informed on future developments and stories. Contact details will also appear, once they have become available.

971177, or Hans Ornhagen on telephone 08-50031224, or visit www.d3k.se/sdhf. We will do our best to find someone to show you our *Dykankhus*, if we do not have the time to do it ourselves. It is marked on recent tourist maps of Stockholm, in the Yellow Pages and on page 38 of the Stockholm telephone directory.

France has given much to the development of diving through the ages, yet there are many stories yet to be uncovered and told, so we look forward to some close co-operation in the future.

Thanks to Phillippe Rousseau for his input on this item ed.

HAPPY 10th BIRTHDAY TO THE HDS USA

A Salute to American Diving

Merely a short, quick submerged swim away (at least as the e-mail electrons go), the HDS in the USA had its tenth birthday on October 18th 2002. In addition to their annual conference and rally, they also celebrated the event with a party that also opened an exhibit at the Santa Barbara Museum, A Salute to American Diving, that

run until January 2003, consisting of diving equipment from the American civil War period down to the modern day. All HDS USA members also got a present, in the form of a limited edition poster advertising the exhibit. Venoco Oil of Carpenieria generously sponsored the complete catered evening event, which included the presentation of plaques, sponsored by the Sea Pearls Company, to every person who had served on the Board of Directors during the previous 10 years.

The following day they held the 10th anniversary conference at which, Chuck Blakeslee, HDS-USA talked on *The Early History of Recreational Diving as Recorded in Skin Diver Magazine*, Dr. Alexander Sledkov, HDS Russia, presented a *A Brief History of Russian Deep Diving*, while Bob Ramsay, HDS South East Asia & Pacific, spoke on *The Clifford Anti-Paralysis Diving Suit*. This was followed by a hour long video, Hans Hass, *The Man Who Discovered the Sea*. In the evening there was a banquet and on the Sunday morning the traditional helmet diving exhibition hosted by the Central Coast Working Equipment. No rest for the HDS USA staff however, they were already heading across the deserts toward Las Vegas in loaded vans to set up at the DEMA show, for what once again proved a very popular attraction.

Well done HDS USA, and very many happy returns.

...And there is another Anniversary that really cannot be ignored. This year is the fortieth anniversary of Bernard Eaton, long time editor of *Diver magazine* and a good friend of the HDS, first becoming involved with, producing and editing the British Sub-Aqua Club magazine for many years.

...On which note, A HAPPY 50th BIRTHDAY TO THE BS-AC

My, my, how time flies when you are having fun sports diving? The British Sub-Aqua Club is actually fifty years old on 15th October this year. We will not tell exactly when your editor joined, only that Reg Vallintine joined a little earlier and that in both cases it was not that long after the club was first formed. There was a lot of discussion at one point about whether or not to put a hyphen between the Sub and Aqua, which was pointless as most still prefer to call it by the acronym BS-AC, or often B-SAC. The picture of Harry Gould (he who taught your editor to dive) surfacing after a training session in North London's Highgate ponds in January 1956, shows him wearing a Heinke dry suit with integrated hood. The gear he is wearing had a 'jock-strap' linked into the weight belt quick-release mechanism.

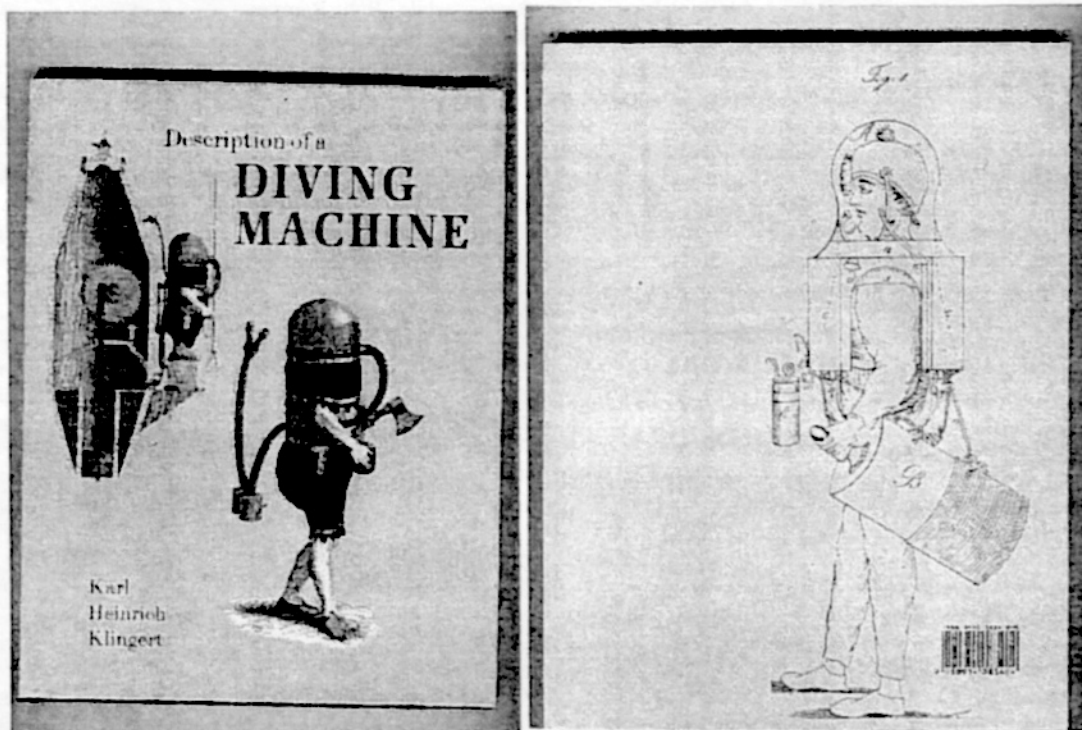

These were necessary with the early thin wall, low pressure (120ats) cylinders/tanks, particularly with twin-sets, as they became more buoyant and tended to ride up towards the end of the dive. On the positive side, it also tended to pull the

SSDF fick en julklapp från HDS julen 2002

Karl Heinrich Klingert var en genialisk uppfinnare och ingenjör men en osannolik designer av dykutrustningar eftersom han bodde, flera hundra kilometer från kusten i Östeuropa. Trots detta uppfann och konstruerade han i slutet av 1700-talet flera olika typer av dykapparater av vilken den sista var en öppen hjälm kopplad till en cylinder från vilken dykaren kunde andas oberoende av kontakt med ytan. Klingert design provades emellertid aldrig trots att de presenterats i två av hans böcker. Den öppna hjälmen "återuppfanns" strax efter och ledde till en revolution inom dykeriet och långt senare blev komprimerad luft vardagsteknik. För första gången är nu här den kompletta texten och illustrationerna från Klingerts två böcker som beskriver hans banbrytande dykutrustning publicerade på engelska tillsammans med en informativ introduktion innehållande mycket av Mikael Jungs originalforskning.

Bilderna nedan illustrerar, förutom fram och baksida på den 50-sidiga boken, även den fina dedikationen från HDS. Boken som kan köpas från HDS för ca 300 SEK kan beskådas på Dyktankhuset.

Presented to
Swedish Diving Federation
by
The National Diving Team
2002

Nya böcker till försäljning

U 3503

Vi har genom kontakter fått information om nya böcker som kan vara/är intressanta för medlemmarna av SDHF. Den första handlar om bärgningen av U3503. Medlemmar som var på höstmötet 2001 kommer ihåg Lennart Lindbergs detaljrika och intressanta föredrag. Den som nu vill komplettera sina kunskaper och framför allt titta på bildmaterialet i lugn och ro har en chans att göra så. Boken beställs direkt från marinlitteraturföreningen enligt bifogad beställningsblankett eller köpas kontant i Dyktankhuset.

Jag beställer böcker
"U3503" à 250,-/st

Boken levereras direkt från MLF lager
med inbetalningsvit till adressen nedan.
Priset inkluderar porto och emballage.
Ett exemplar tillika endast i Sverige.

Namn:

Adress:

Postadress:

Underskrift
(Minst 16 år gammal)

Önskar information
om medlemskap i
MLF - Marinlitteraturföreningen

Marinlitteraturföreningen
Försvärshögskolan
Box 27805
115 93 STOCKHOLM

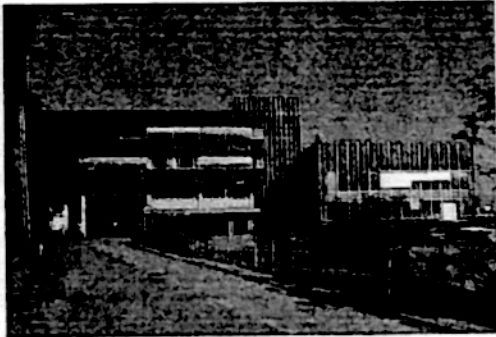

Best på bunnen, NUI gjennom 25 år

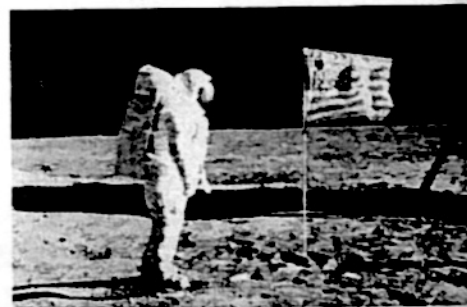

Den andra boken behandlar betydligt modernare dykerihistoria nämligen 25 års verksamhet vid det som idag kallas NUI, NorskUndervannsintervensjon. Det hela startade 1976 som NUI, men då som Norsk Undervannsinstitut, som sedan blev NUTEC för att åter bli NUI för något år sedan. Historien som tecknats av Odd Pedersen, NUIs förste anställda, innehåller många dykeritekniskt intressanta detaljer och ett flertal bilder som beskriver utvecklingen av det djupa offshoredykeriet i Norge. I en del av den tidiga utvecklingen bidrog internationella experter och i listan över anställda kan vi finna Stig Lundin som arbetade vid NUI 1977. Under perioden som boken täcker genomförde man 28 mätnadsdykningar. Den längsta på 34 dagar och är den djupaste till

504 meter. Ett dyk som kom att betyda en del för svenska forskare och dykeriexperter var Polar Bear dykningarna till 150 m med heliox i början av 1980-talet. Frågan gällde hur länge dykarna i en dykarklocka som blivit isolerad genom haveri på navelsträngen kunde överleva innan de frös ihjäl i den kalla helioxgasen. Svenska och norska resultat gav vid handen att man skulle kunna klara minst 24 timmar medan bland annat engelska forskare hävdade att detta var alltför optimistiskt. Det visade sig att med rätt utrustning så gällde de "nordiska" uppgifterna.

Den som vill läsa mer kan på Dyktankhuset köpa den praktfulla boken på 130 sidor i fyrfärgstryck för 200:- inklusive moms.

Uppdatering av e-postadresser för nyhetsbrev

För att på ett bättre sätt kunna informera medlemmarna i SDHF har styrelsen beslutat att införa ett e-postbaserat nyhetsbrev. Detta blir både enklare (arbetsbesparande) och billigare än vanlig post, vilket kommer att betyda att mer information kommer att gå ut.

Sänd ett e-brev till info@sdhf.se och meddela till vilken e-postadress du önskar att få information.

Dykveteraner firade dyklegenden Dennis Österlund 75 år i november 2002.

Dennis Österlund firar 75 år vid fest på Hotell Lysekil. Initiativtagare till firandet var Rolf Åhrman, Gävle och Stig Insulan, Lysekil. Från vänster ser vi Åke Follin, Maj Österlund, Dennis Österlund, Lennart Eriksson och Bengt Börjesson.

Vid en träff som arrangerats i Lysekil i november 2002 samlades en stor del av Sveriges dykveteraner för att fira Dennis Österlund på hans 75 årsdag. Initiativtagare till träffen var Rolf Åhrman, Gävle och Stig Insulan, Lysekil, båda gamla instruktörer från Skeppsholmstiden.

De som samlats var expeditionsmedlemmar från Expedition Röda Havet, 1955 samt dykinstruktörer som arbetat för Dennis Österlunds firma AQUA SPORT på Skeppsholmen vid Lysekil. Expeditionsmedlemmar som deltog i festligheterna på Hotell Lysekil var förutom jubilaren, Apparatkonstruktören Åke Follin, Borås, Undervattensfilmaren Bengt Börjesson, numera bosatt i Spanien samt Skeppskocken Lennart Eriksson Göteborg. Expeditionschefen Curt Lindblad och expeditionsmedlemmen Hans Selen kunde tyvärr ej närvara.

Från dykarskolan på Skeppsholmen som var den första i Sverige och Norden kom: "Sigge" (instruktör 1958) med sambo Inga Norder. De båda driver idag Scorpius Dykcenter i Kungshamn.

Hans Hallbäck (instruktör 1960) idag havsbiolog i Lysekil.

Rolf Åhrman (instruktör 1961) idag yrkesdykare, dykreprenör och dykgrossist i Gävle.

Stig Insulan (instruktör 1962) idag uppfinnare i Lysekil och tillverkare av dykmateriel för hela världen.

Anders Wästfelt (instruktör 1964) fd dykbutikägare i Göteborg och initiativtagare till Ostindiefaraprojektet.

Lars Gunnar Wästfelt (instruktör 1968) Fd redaktör för Sportdykaren och dykexpeditionsledare för 38 resor till olika tropiska resmål.

Gunnar Bremert (Instruktör 1969) Dykledare för flera expeditioner i Röda Havet.

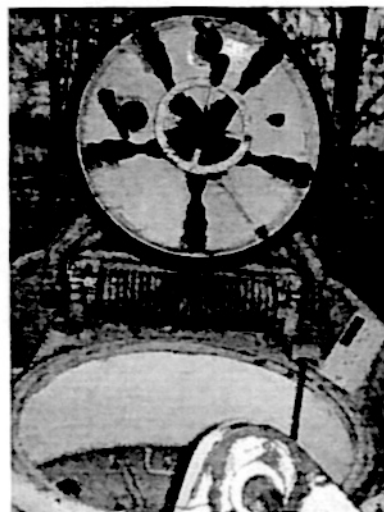
Inge Lennmark (instruktör 1979) Undervattensfotograf och författare till flera böcker om livet under vatten.

Dagen började med en flygtur över Bohuslän med start på Säve och landning på Rörkärr i Uddevalla. Deltagarna åkte runt i Lysekil med Ingemar Larsson som guide ombord på City Tuffen, varefter en läcker skaldjursbuffé avnjöts på hotell Lysekil. Flera tal till jubilaren och dykhistorier från svunna tider gjorde dagen till ett minnesvärt evenemang för alla.

Innan sällskapet skingrades överlämnades blommor till Clary Magnusson som tillsammans med nyligen bortgångne maken Inge hjälpt ett flertal instruktörer med bostad under sina vistelser i Lysekil ett av Sveriges mest populära dykplatser.

Inspektion av räddningsklockan.

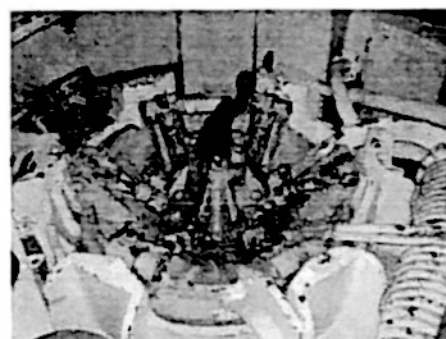
Text och foto Hans Örnhagen

Utan lås och kedja var luckan lätt att öppna.

En första titt ner i klockan där en löst liggande ballastenheter skymmer den nedre luckan.

Den nedre luckan

I samband med SDHF höstmöte 2003 öppnades räddningsklockan för första gången på flera år. Klockan har varit låst och det har varit oklart vart nyckeln tog vägen i samband med flyttningen från Sjöhistoriska museet till den nuvarande platsen utanför Dyktankhuset. Med hjälp av verktyg forcerades låset och luckan öppnades. Efter kontroll av oxygenhalten kunde det första besöket i SDHF regi genomföras. (Rostproduktion kan i slutna utrymmen sänka syrgashalten till farligt låga nivåer och man måste därför mäta syrgashalten innan man går in i tankar och andra utrymmen som stått slutna under lång tid) Tyvärr visade det sig att klockan "plundrats" på mycket av sin utrustning i samband med att den togs ur drift. Vi hoppas emellertid att medlemmar med goda kontakter skall kunna återfinna detaljer som luftmotor till vinschen, luftfördelningslåda, ett flertal ventiler och manometrar mm. Olika förslag på hur man skulle kunna göra klockan mer tillgänglig för besökare finns. Ett är att öppna ett "fönster" så att man från markplanet skulle kunna se in i klockan. Detta är en dramatisk åtgärd i och med att man då "förstör" klockans tryckskrov. Ett annat alternativ är en trappa och plattform så att besökare kan klättra upp och titta ner genom den övre luckan. Här finns risker med fall från höjd och förmodligen stora krav vad avser plattformens utformning.

Dykkehistorisk weekend i Stockholm

Text: Sven Erik Jørgensen Foto: Hans Örnhagen

Dykkehistoriske weekend i Stockholm var blevet til på opfordring af formanden for Svensk Dykerhistorisk Förening Hans Örnhagen. Weekenden var fastsat til den 14. – 16. februar 2003. Fra Svensk Dykerhistorisk Förening deltog: Lars Gustafsson, Hans Örnhagen, Steven Eriksson, Imre Botos, Carl Wern med Ulrika Lagerlöf og Ove Dahlstedt med fru Ulla. Fra Norsk Dykkehistorisk Forening deltog: Vidar Fondevig, Bjørn Thorsen, Bjørn W. Kahrs, Einar Wold Svendsen, Stein Frithjof Stավdal Paulsen, Arve Lyssand og Eirik Myrseth. Dykkehistorisk Selskab var repræsenteret med: Frank Larsen, Jørgen Hansen og Sven Erik Jørgensen.

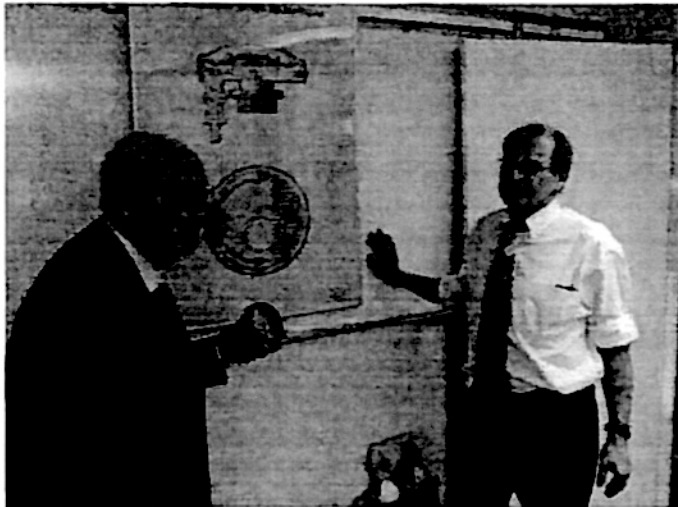
Repræsentanterne ankom til Stockholm i løbet af fredagen og blev indkvarteret på hotelskibe. Fredag aften var der møde på M/S Kronprinsesse Märtha. Hans Örnhagen åbnede mødet, og efter en præsentation af deltagerne viste Lars Gustafsson nogle 16 mm film, som SDHF havde modtaget. Af de foreviste film var to med titlen "Men under pressure". Disse film var optaget i en tryktank og viste forskellige forsøgspersoners reaktion på opholde under et tryk svarende til 120 meters dybde. Forsøgspersonerne skulle løse enkle opgaver. Såvel resultatet af opgaverne og de enkeltes adfærd var vidt forskelligt, spændende fra nærmest upåvirket over lystig, forvirret, aggressiv og til helt apatisk for ikke at sige lammet. Det var bemærkelsesværdigt, at kontrollanten, der var med i tanken, tilsyneladende var helt upåvirket af trykket. Det blev vurderet, at kontrollantens rutine i at fungere under stort tryk måtte være årsagen hertil. Lars overvejer at lade filmene overføre til video eller DVD. Resten af aftenen gik med diverse dykkehistoriske drøftelser, hvor de gamle bøger fyldte en del.

Lørdag morgen, blev de norske og danske deltagere afhentet, og sammen med svenskerne kørte vi til Arne Zetterströms grav udenfor Stockholm, hvor der blev nedlagt en krans. Udenfor kirkegården orienterede Lars Gustafsson kort om Arne Zetterström, der omkom i 1945 under forsøgsdykning på 167 meter med ilt/brint-blandingsgas. Årsagen til ulykken var en betjeningsfejl forårsaget af overflademandskabet.

Fra Zetterströms grav kørtes til Marinens Dykericentrum i Sjödal hvor Navalmedicin Center har til huse. Lars Gustafsson og Hans Örnhagen orienterede om centrets opgaver i relation til uddannelse af dykkere og dykkefysiologisk forskning. Centrets faciliteterne herunder dekompressionstank med wet-pot og mobilt dekammer blev studeret. I forlængelse af kammeret er der opbygget faciliteter for søsætning og ilandtagning af det svenske selvsejlende ubådsredningsfartøj URF. Faciliteterne gør det muligt at

transportere ubådsbesætningsmedlemmer, som har været tryksat, direkte og under tryk fra URF til dekompressionskammeret.

Herfra gik turen til Interspiro, hvor Imre Botos tog imod og bød på frokost. Imre orienterede om AGAs udvikling af dykkerudstyr. Her spillede ingeniør Dag Johannison, som Imre betegnede som sin læremester, og som Imre havde inviteret med til mødet, en væsentlig rolle. Dag Johannison konstruerede allerede i 1948 en lungeautomat, som samme år blev forevist for og afprøvet af Marinen. Prototypen til automaten findes endnu og blev ivrigt studeret. Automaten har en slående lighed med den senere nok så kendte "hovedbruser" VT-7460 fra AGA. Samme år – 1948 – kørte en bus med passagerer i Mälaren i Stockholm. Tungdykkerne kunne intet stille op og passagererne druknede. Ulykken resulterede i, at myndighederne tog kontakt til AGA med henblik på at få AGA til at udvikle og producere redningsudstyr til indsats under vandet. AGA tog udfordringen op, og en lang og spændende udvikling med mange eksperimenter og konstruktioner begyndte. Imre gennemgik udviklen og viste forskellige mekaniske rariteter heriblandt en prototype på et blandingsgasapparat med betegnelsen ACOC. Dette apparat blev modificeret til produktion og markedsført under betegnelsen ACSC og senere efter yderligere forbedringer som DCSC. Imre har spillet en væsentlig rolle i AGAs udvikling og har bl.a. konstrueret og testet blandingsgasapparaterne ACOC – ACSC – DCSC. Efter et meget interessant foredrag viste Imre rundt i AGAs montageafdeling.

Lørdag aften var der middag i Dyktankhuset. Huset, som ligger umiddelbart ved Vasa museet og Sjöhistoriska museet, er opført i 1934 af Marinen til brug for træning i fri opstigning, dekompressionsbehandling og dykketekniske eksperimenter. Huset er i to plan og indeholder udover en dekompressionstank en stående vandfyldbar 2-kammer tryktank og et 6 meter dybt bassin med u-bådssluse i bunden. Da Marinen i 1979 ikke længere havde brug for huset, blev det dømt til nedrivning. Dette blev starten til dannelse af Svensk Dykerhistorisk Förening, som blev dannet bl.a. på opfordring af Hans Örnhagen, med henblik på at redde Dyktankhuset. Dette lykkedes, og i dag indeholder Dyktankhuset en spændende samling af dykkehistorisk materiel, og er en imponerende ramme om foreningens aktiviteter.

Under og efter middag blev de skandinaviske selskabers mulige samarbejde debatteret livligt. De gamle bøger var igen i centrum, og Lars viste nogle særdeles flotte kopier af dykkehistorisk interessante bøger, som han havde udført og fået indbundet. Sven Erik Jørgensen overrakte Lars en CD med en digital kopi af en instruktionsbog fra 1881, og opfordrede til at andre dykkehistorisk interessante bøger blev digitaliseret på samme måde, når dette kunne ske uden konflikt med ophavsrettigheder. Sven Erik Jørgensen fandt, at det kunne være en fornem opgave for de nordiske foreninger og selskaber at udarbejde en bibliografi over skandinaviske bøger og andre dokumenter om dykning og dykkerrelaterede emner. Evt. kunne bibliografien

etableres som en webbaseret database, hvor medlemmerne gennem et password selv kunne lægge titler med søgeord ind.

SDHF overrakte et eksemplar af Claes Lindemarks bog: Dyktankhuset på Galävarvet til deltagerne, samt et eksemplar af Anders Lindén og Anders Murens bog: Arne Zetterström and the first hydrox dives til NDF og HDS. NDF overrakte deltagerne et eksemplar af Odd Pedersens bog: Best på bunnen – NUI gjemmen 25 år, samt et eksemplar af Erling Krankes bog: Fra Marinedykkings Historie i Norge til værtsforeningen. DHS overrakte værtsforeningen et billede af den danske 2-bolts-hjelm.

Der var korte indlæg om forskellige nationale emner som bl.a. NDFs undersøgelser af gamle dokumenter og om den danske 2-bolts-hjelm. Bjørn Kahrs fandt, at det svenske initiativ var godt (DHS er enig heri), og at det skulle følges af de andre foreninger og selskaber, og at der blev arbejdet hen imod et fælles skandinavisk arrangement hvert andet år. Bjørn efterlyste specielt et besøg i Danmark bl.a. på Søværnets Dykkerskole. Sven Erik oplyste hertil, at skolen var under ombygning nu, men at DHS vil undersøge mulighederne for et besøg her, når skolen er ombygget. Bjørn Kars forslag fandt bred tilslutning. Vidar Fondevik efterlyste en skandinavisk webpage. Sven Erik

lovede, at DHS ville tilføje en sådan til www.dykkehistorisk.dk. Hans Örnhagen opfordrede til, at første indlæg blev en beskrivelse af dette møde.

Sent på aftenen forlod deltageren huset, mætte af de mange indtryk og ikke mindst den gode mad, for igen at mødes søndag morgen, hvor der var besøg på Vasa museet – som er imponerende.

Uppdatering av e-postadresser för nyhetsbrev

För att på ett bättre sätt kunna informera medlemmarna i SDHF har styrelsen beslutat att införa ett e-postbaserat nyhetsbrev. Detta blir både enklare (arbetsbesparande) och billigare än vanlig post, vilket kommer att betyda att mer information kommer att gå ut.

Sänd ett e-brev till info@sdhf.se och meddela till vilken e-postadress du önskar att få information.

Rebreathermöte på Dyktankhuset

Text: Hans Örnhagen Foto: Carl Helander

En av året 2003 stora begivenheter var rebreathermötet i september. Initierat av Carl Wern och Åke Larsson och genomfört med hjälp av ytterligare SDHF medlemmar kom det att bli en av de verkliga höjdpunkterna under hösten. Totalt 35 st gamla och nya återandningsapparater kunde mobiliseras för en noggrann inspektion av de 35 församlade. Programmet innehöll föreläsningar om historia, fysiologi, oxygensensorer, presentationer av olika andningsapparater mm. Innan solen gick

ner samlades flertalet av apparaterna på gräset utanför Dyktankhuset för fotografering. En videofilm som presenterar några av apparaterna är under redigering. Meningen är att en DVD med film, bilder och text skall tas fram för försäljning till intresserade. Som vanligt avslutades mötet i traditionell stil med skaffning arrangerad av vår klubbmästare. En viss återhållsamhet i festandet kunde märkas eftersom flera planerade att delta i dykaktiviteterna dagen därpå.

Det vore säkert uppskattat om detta kunde bli ett årligt evenemang i SDHF regi. Med den erfarenhet vi nu har borde man kunna genomföra dykningar med vissa utrustningar nedanför Dyktankhuset.

Presentation av Dansk Dykkehistorisk Selskab

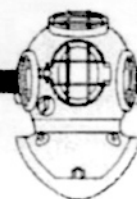
Dansk Dykkehistorisk Selskab har en brochyr som är både informativ och vacker. Tyvärr kan vi inte återge den i färg här i Signallinan, men vi vill ge våra medlemmar en möjlighet att ta del av innehållet. Det blir en liten språkövning i danska. Samtidigt föder det ju kanske idéer att vår gamla pamflett om Dyktankhuset och SDHF kanske borde bearbetas och ges ut i ny upplaga.

DYKKEHISTORISK SELSKAB

- et netværk for historisk og teknologisk videregødeling

Historie

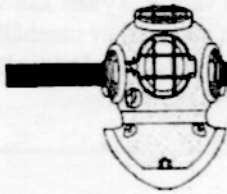
I al den tid mennesker har færdes på havet, er værdier gået tabt ved forlis. Ønsker om at fravriste havet disse værdier har ført til udviklingen af dykkeapparaterne. Danmark var tidligt med i denne udvikling. Den danske admiral Olav Judichær ledede i 1719 optagning af ladning fra svenske skibe sænket ved Marstrands erobring. Til dette arbejde anvendtes en dykkerklokke konstrueret af Judichær.

Det første hjelmdykkerapparat i Danmark blev indkøbt fra England af bjergningsselskab Svitzer i 1842. Søværnets indkøbte ligeledes deres første hjelmdykkerudstyr fra England. Det var i 1847. Søværnets udstyr blev indkøbt på anbefaling fra „Commision angaaende Vrags Optagelse i Farvandet omkring Kjøbenhavn“, som angiver i anbefalingen, at

besiddelsen af et sådant apparat i flere tilfælde vil være Holmen meget gavnlig og indføre uafhængighed af dykkere, der forlanger overdreven betaling. Udviklingen af hjelmdykkerapparaterne blev også påvirket fra dansk side. Svizzerdykkeren Peter Hansen Hessing fik i 1907 patent på en hjelm, som blev samlet med dragten ved hjælp af kun 2 bolte. Hjelmen er kendt som den danske 2-bolt-hjelm eller „Hansens Patent“.

Danmark har således meget tidligt været en aktiv medspiller i udviklingen af dykkeapparater og dykketeknologi, og danske dykkere og dansk teknik har på mange områder gjort sig positivt bemærket.

Teknologi

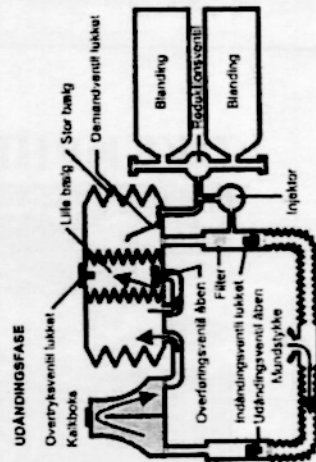
Lysten til at udtænke dykkeapparater kan spores tilbage til middelalderen. Gennem tiden er mange forskellige teknikker udtænkt og enkelte afprøvet. Det er dog først indenfor de seneste 300 år, at dykningerne har ført til praktiske resultater. Den egentlige teknologiske udvikling tog fart omkring 1820 med opfindelse af den åbne hjelm.

I starten var der kun ringe eller ingen opmærksomhed omkring de fysiologiske forhold, som dykkeren blev udsat for. Det var i al væsentlighed indånding af luft under tryk, som skabte problemerne. De dengang mange uforklarlige dykkerskader satte gang i

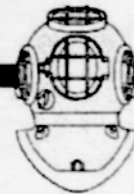
forskningen. Problemer blev løst helt eller delvis, men de stadig dybere og længerevarende dykninger afslører løbende nye fysiologiske problemer. Der er således et løbende behov for forskning indenfor dette område, med henblik på at gøre dykningen stadig mere sikker.

Eksperimenter med forskellige gasblandinger og forskellige mekaniske principper og nu også elektroniske principper har til hensigt sammen med den fysiologiske forskning at udvide dykkerens muligheder under vandet.

Selv om den teknologiske udvikling indenfor dykningen kun er et par hundrede år gammel, udgør den en omløttende arv, som kommer mange nye teknologiske udviklinger til gode.

Videndeling

Dykkehistorisk Selskab arbejder på mange fronter for at afdække dele af vores fælles dykkehistorie. Vi har prioriteret den nyere del af historien højt, da vi her har mulighed for at indhente vidnesbyrd fra nulevende personer. Men også arkivstudier udvider løbende vores viden.

En del af den viden, der opsamles, publiceres i Dykkehistorisk Tidsskrift, der er medlemsblad for selskabet og udkommer 3 gange årligt. Tidsskriftet behandler dels nationale emner og dels udenlandske emner, der på den ene eller anden måde har medvirket til at påvirke udviklingen i Danmark.

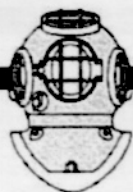
Videndeling sker også gennem selskabets ekskursioner til dykkehistoriske mål i Danmark eller i udlandet, og gennem udstillinger,

som selskabet deltager i eller selv arrangerer og gennem foredrag.

Dykkehistorisk Selskab indgår i et verdensomspændende dykkehistorisk netværk, hvor nationale selskaber udveksler den viden, som de målrettede opsamlere eller tilfældigt får kendskab til. Formelt udveksles viden via de nationale tidsskrifter, og uformelt gennem de mange personlige netværk, der er opstået på tværs af grænserne.

Hvor danske dyknetekniske landvindinger eller bedrifter kan styrke Danmarks image, søger selskabet målrettet at skabe international opmærksomhed omkring disse.

Historical Diving Team

Historical Diving Team er betegnelsen for den del af selskabets medlemmer, der finder det inspirerende at dykke med det gamle udstyr.

Denne disciplin dyrkes specielt ved de Dive-In selskabet arrangerer, og hvor medlemmer og andre interesserede har mulighed for at opleve det gamle udstyr i dets rette element – vandet.

Historical Diving Team er med til at holde de gamle traditioner omkring anvendelsen af det gamle udstyr i hævd. Endvidere giver dykningerne mange oplysninger omkring apparaternes fordele og begrænsninger.

Den bedste historiske forståelse udspringer ofte ved at opleve det gamle udstyr sammen med det udstyr, der anvendes i dag. Herved bliver den teknologiske udvikling umiddelbar nærværende. Ved selskabets Dive-In lægges der derfor særlig vægt på samtidig at præsentere de forskellige dykkeapparater i gamle og nye udgaver, og at forklare den teknologiske udvikling, der ligger mellem apparaterne.

Fleere medlemmer arbejder løbende på at gøre gamle apparater og andet dykkerudstyr dykbart, og der er opstået et nyttigt netværk mellem disse. Kun det udstyr, som kan gøres dykbart uden at tage skade, anvendes. Det øvrige udstyr skånes for denne belastning, således at det i bedst mulig stand kan udstilles på det tørre.

Medlemmer

Dykkehistorisk Selskab er åbent for alle, hvad enten de har interesse for dykkehistorien, eller blot med deres kontingent vil støtte selskabets arbejde.

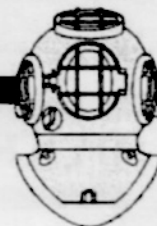
Medlemmerne kommer fra alle befolkningsgrupper. Vi har medlemmer fra den kommercielle dykning, den militære dykning og sportsdykningen, samt medlemmer der blot har interesse for dykning. Endvidere er mange institutioner medlem af selskabet. Medlemskaren tæller tillige medlemmer fra udlandet.

Selskabet modtager jævnligt dykkehistoriske effekter i form af materiel og dokumenter fra medlemmer og andre personer, der ligger inde med sådanne effekter. Selskabets samling af dykkermateriel er opbygget af disse dona-

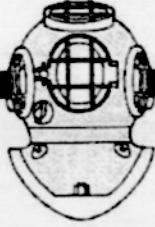
tioner. Uden disse donationer kunne vi ikke arrangere vores udstillinger.

Dykkehistorisk Selskab vil gerne have kendskab til, hvor der ligger vidnesbyrd eller effekter med relation til dykningens historie, og hvis det er nødvendigt, vil vi gerne sikre relevante effekter for eftertiden.

Har du lyst til at blive medlem af selskabet, skal du blot henvende sig til skabets kasserer eller et af de andre medlemmer i bestyrelsen. Adresser, telefonnumre og e-mailadresser finder du på bagsiden.

Formål

Dykkehistorisk Selskab er stiftet i Ebeltoft den 17. november 1996 af en bred kreds af dykkeinteresserede fra såvel erhvervs- som rekreativ dykning. Selskabet er hjemmehørende i Ebeltoft.

Det er selskabets formål, at arbejde for bevarelse af vor dykkehistoriske arv indenfor den erhvervs-mæssige, videnskabelige, militære og rekreative dykning i Danmark, samt endvidere i videst muligt omfang at identificere, registrere, bevare og vedligeholde genstande og arkivmateriale, der vedrører dykningens historie, eller senere kan blive af historisk

interesse, samt at formidle viden herom.

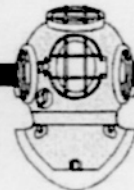
Selskabets vil søge at samle interesserede fra alle dykningens områder til en fælles indsats for at bevare vor dykkehistoriske arv og danne ramme om dykkehistoriske studier, drøftelser og aktiviteter, samt være ramme om et socialt samvær mellem dykkehistorisk interesserede.

Selskabet samarbejder med tilsvarende selskaber i andre lande.

Et fremtidsmål er etableringen af et „Dykningens Museum“ – evt. i tilslutning til et eksisterende museum eller et undervandspræget center.

DYKKEHISTORISK SELSKAB

Formand:
Paul Erik H. Christensen
Langelandsgade 197 2.th
8200 Århus N
Tlf. 86 103100
paul-erik@mail1.stofanet.dk

Næstformand:
Mads Gullov
Nivå Stationsvej 3
2990 Nivå
Tlf. 49 143486
madsgullov@ofir.dk

Kasserer:
Gunnar Broge
Tværgade 7
8300 Odder
Tlf. 86 544380
gunnar@broge.dk

Sekretær:
Sven Erik Jørgensen
Kirsebærvej 5
8471 Sabro
Tlf. 86 948509
neogsej@post5.tele.dk

Bestyrelsesmedlem:
Philip Nathansen
Fridtjof Nansensvej 32
8200 Århus N
Tlf. 86 168297
pn@msdyk.dk

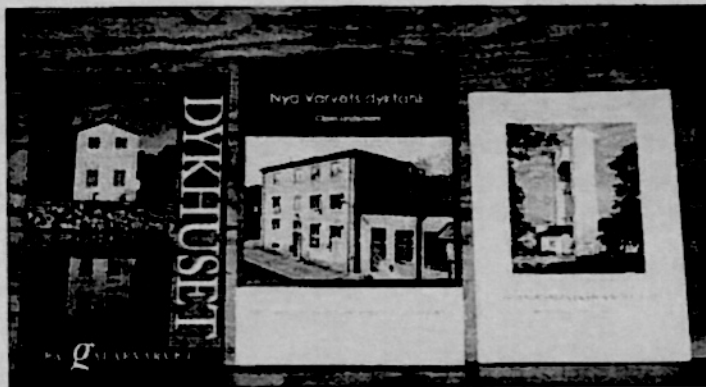
Søværnets repræsentant:
Orlogskaptajn E. T. Jensen
Søværnets Teknikskole
Dykkerkursus
Nyholm
1439 København K
Tlf. 32 604610
sds@tkc.svn.dk

Home page:
www.dykkehistorisk.dk

Inför ubåtsvapnets 100-årsjubileum

Böcker om räddning ur sjunken ubåt att läsa inför svenska ubåtsvapnets 100-årsjubileum

Passa på att läsa på om räddning ur sjunken ubåt inför ubåtsvapnets 100 årsjubileum 2004. Beskrivningar över Sveriges tre övningsanläggningar för att öva utstigning ur sjunken ubåt finns numera i bokform. Författare är i samtliga fall förre marinläkaren Claes Lindemark. Bilden på de tre publikationerna är tagen vid dykledarpulpeten på Galärvarvets Dyktankshus. Dyktankhuset inrymmer numera dykerihistoriska samlingar. Huset hålles öppet lördagar och söndagar 11-16.00 i mån av frivilliga insatser av medlemmar ur Svensk Dykerihistorisk förening.

1. Galärvarvets övningstank finns beskriven i Sjöhistoriska museets rapportserie nummer 33: "Dykhuset på Galärvarvet", ISBN 91-85268-66-6. Utgivningsår 1996. Boken finns tillgänglig för inköp i Galärvarvets Dyktankshus och finns även att köpa i Sjöhistoriska museets butik, Stockholm.

2 Nya Varvets övningstank finns beskriven i Statens maritima museers maritima skrifter nummer 2: "Nya Varvets övningstank, ubåtssäkerheten under andra världskriget på Västkusten", ISBN 91-85268-92-5, ISSN 1651-5374. Utgivningsår 2003. Boken finns att köpa i Sjöhistoriska museets butik, Stockholm.

3. Övningstanken i Karlskrona finns beskriven i "Aktuellt 1994 från Marinmuseum: Övningstanken i Karlskrona 50 år", sid. 6-44, ISSN 1103-5595, Utgivningsår 1994. Boken finns att köpa i Marinmuseets butik, Karlskrona.

Svenska ubåtsvapnet 100 år.

Under åren 2003 och 2004 firar svenska ubåtsvapnet sitt 100-årsjubileum. Evenemang har redan genomförts i Malmö och Göteborg. På tur står Karlskrona där man helgen 22-23 maj kommer att samla ett flertal gamla "ubåtare" till en fest i repslagarbanan och många andra aktiviteter. Den 16:e januari invigdes en specialutställning om ubåtar på Marinmuseum i Karlskrona.

I augusti kommer 100-årsjubileet att kulminera med en avslutning i Stockholm vecka 34. Man väntar då ett flertal flottbesök med ubåtar. Man räknar med möjligheten att de flesta båtarna kommer att kunna besökas av allmänheten under veckan så för den ubåtsintresserade bör detta vara en vecka att notera i almanackan. En internationell konferens om Människor i ubåtar kommer att hållas på Hilton, Slussen med gästtalarare från Japan i öster till USA i väster. Konferensdeltagarna kommer att besöka Dyktankhuset onsdag kvällen innan man går till Vasamuseet. På fredag ger Inspektören för marinen en bankett på Stockholms stadshus.

Svensk Dykerihistorisk Förening gratulerar jubilarer med ett ubåtsomslag på Signallinan nr 11 och öppethållande i Dyktankhuset varje dag under vecka 34 dvs från lördag 14/8 till söndag 22/8. Vill Du vara med och hjälpa till att hålla öppet så var snäll och hör av Dig till Claes Lindemark.

För mer information se:

www.ubatsvapnet100.com och
www.ubatsvapnet100.com/huminsub.asp

Vi tackar våra sponsormedlemmar

DYFO SUB 35 Kamerafodral
För alla 35 mm systemkameror
Även många med motor, winder och sportsökare
Alla objektiv passar — Ett riktigt proffshus till bra pris!

DYFO SYSTEMS
UNDERVATTENS-
FOTOUTRUSTNING

Du tänker väl inte köpa blixt per kilo?
— Nej! Välj **DYFO SL 32**.
Den kompakta blixten med
de smärta fantasistiska egen-
skaperna som med kraft ly-
ser ut konkurrenterna. Blixt-
huvudet väger endast 340 g!
DYFO SL 32 passar alla ka-
merafodral och Nikonos Tal
att jämföras med vad som
helst i o.m. priset!

DYFO COM SUPER och
DYFO MINI COM
Två förstklassiga dyk-
telefonssystem av ab-
solut chäsäkraste typ
för en eller flera dyka-
re. Passar AGA,
Technisub m fl.
— Många special-
egenskaper och ser-
vicein funktion ger
basta totalekonomi -
säger nöjda användare!

Vi har även armar och tillbehör. Hör med Din dykbutik,
eller direkt med oss för broschyrer, priser m m!

DYFO SYSTEMS AB Övre Åsivägen 3, 439 37 Onsala, Sverige. ■ +46 (0)300 26357

INTERSPIRO

Box 10060 S-181 10 LIDINGÖ, SWEDEN

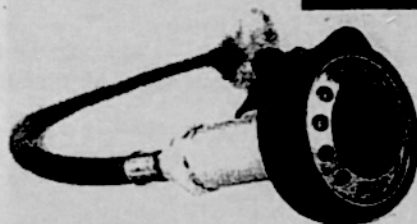
Tel: (+46) 8 636 51 00

Fax: (+46) 8 765 48 53

Sponsormedlem i SDHF

3950 M Cyklon Metal (introduced 1958)

BUY IT!

working
in
science

www.poseidon.se 08-636 5678

**SVENSKA
SPORTDYKARFÖRBUNDET**

Idrottens Hus, 123 87 Farsta, tel 08-605 63 75, fax 08-605 63 72

There is a **Viking**
suit for every need

Our suits have a history going back five decades. Skill-
cremists and product experts have continuously worked
to improve our suit in all ways. The basic concept is the
same. Why? Because it works. We have always focused
on quality. Our customers appreciate that and come
back. We have seen many changes during the years, new
applications and new materials coming and going.
Serious divers return to Viking rubber suits year after
year. For them Viking is a good investment and makes
diving-life simple.

Trelleborg Viking 0411-679 40

www.trelleborg.com/protective

